

Zpráva o činnosti Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí v roce 2008

A) Zpráva o činnosti

I. Obecně

Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí (dále jen „Úřad“) vykonával svoji činnost jako orgán sociálně právní ochrany dětí řízený Ministerstvem práce a sociálních věcí.

K 15. 1. 2008 bylo obsazeno dlouhodobě neobsazené místo ředitele a do funkce ředitelky byla jmenována JUDr. Lenka Pavlová, Ph.D. V průběhu roku 2008 došlo k četným personálním změnám. Na začátku roku měl Úřad, stejně jako v předchozích letech, 15 zaměstnanců, a to ředitele, 7 referentů (právníků), sekretářku-personalistku, tři zaměstnankyně v kanceláři (vedoucí a dvě písařky) a tři zaměstnankyně ekonomického oddělení (vedoucí a dvě účetní). V prosinci 2008 měl Úřad 18 zaměstnanců, a to ředitelku, 7 referentů, 1 speciálního pedagoga, 3 zaměstnankyně v ekonomickém úseku a 6 administrativních zaměstnanců.

V evidenci Úřadu ke konci roku 2008 bylo 2.686 „živých“ spisů. Podrobnosti jsou uvedeny v příloze **Tabulce I**, kde červené spisy jsou případy, kdy je žádána pomoc od zahraničního orgánu, a modré jsou spisy, kde zahraniční orgán žádá pomoc od orgánů České republiky:

Počet tzv. živých spisů k 31.12.2008	2 686	
Rozdělení počtu spisů na státy		
Stát	Červené	Modré
Irsko	2	1
Alžírsko	1	0
Argentina	0	1
Arménie	1	0
Austrálie	24	4
Ázerbájdžán	0	0
Belgie	7	1
Bosna a Hercegovina	0	1
Brazílie	1	0
Bulharsko	5	0
Chile	1	0

Chorvatsko	3	0
Dánsko	3	0
Ekvádor	1	0
Estonsko	0	2
Francie	14	7
Holandsko	13	9
Itálie	59	13
Izrael	3	4
JAR	1	0
Jugoslávie	2	0
Kanada	11	6
Kolumbie	1	0
Kostarika	0	1
Kuba	5	0
Kypr	3	1
Libye	2	0
Litva	0	1
Makedonie	2	1
Malajsie	0	1
Maďarsko	6	3
Mexiko	1	2
Mongolsko	0	1
N. Zéland	6	0
NSR	0	1
Nigérie	1	0
Norsko	1	0
Ostatní	7	2
Panama	0	0
Polsko	94	159
Portugalsko	2	1
Rakousko	159	38
Rumunsko	1	0
SAE	1	0
SRN	413	63
SSSR	0	1
Saúdská Arábie	0	0
Slovensko	537	657
Slovinsko	2	0
Srbsko	5	3
Turecko	0	1
USA	114	29
Ukrajina	3	3
V. Británie	27	9
Venezuela	1	0

Vietnam	4	0
Španělsko	21	3
Švédsko	11	3
Švýcarsko	32	9
Řecko	24	4
	1 638	1 048

V roce 2008 napadlo Úřadu do rejstříku Um 9.180 podání a vyřízeno bylo 908 věcí v rejstříku Spr. Úřad expedoval celkem 9.112 dokumentů. Nově napadlo celkem 275 nových věcí v rejstříku Um; největší část těchto nových spisů se týká případů ve vztahu ke Slovensku (117), Polsku a SRN (po 25). Podrobnosti vyplývají z **Tabulky II:**

Počet podání	9 180	
Počet správních věcí	908	
Počet expedovaných písemností	9 112	
Počet nových spisů UM M + Č		
Stát	Červené	Modré
Arménie	1	0
Austrálie	2	0
Belgie	1	0
Brazílie	1	0
Francie	3	2
Holandsko	1	3
Itálie	14	2
Izrael	0	1
Jugoslávie	1	0
Kanada	2	0
Libye	2	0
Mexiko	1	1
N. Zéland	1	0
Nigérie	1	0
Ostatní	2	0
Polsko	3	24
Rakousko	14	5
SRN	21	5
Slovensko	30	87
Slovinsko	1	0
Srbsko	0	1
USA	8	2

Ukrajina	2	0
V. Británie	8	4
Vietnam	1	0
Španělsko	6	0
Švédsko	2	0
Švýcarsko	4	0
Řecko	2	1
	135	140

Do seznamu dětí vhodných k osvojení do ciziny bylo zařazeno celkem 63 dětí, z tohoto byly 4 děti vyřazeny. Úřad zařadil do evidence 21 žadatelů (párů) o osvojení dítěte.

V následujících částech zprávy jsou uvedeny zejména nové skutečnosti a změny oproti stavu konstatovanému ve zprávách za minulá období.

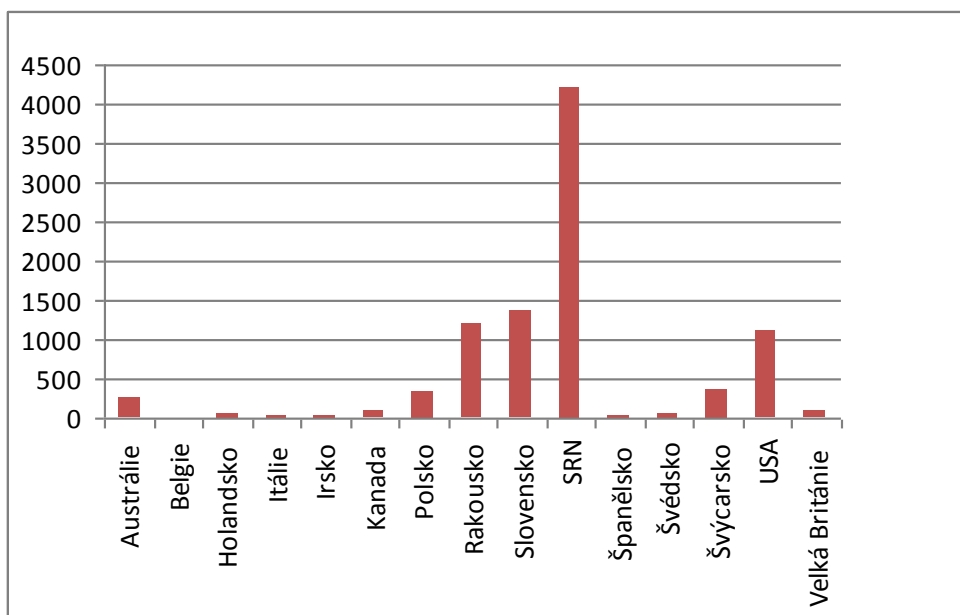
II. Agenda Um a Spr

1. Vymáhání výživného

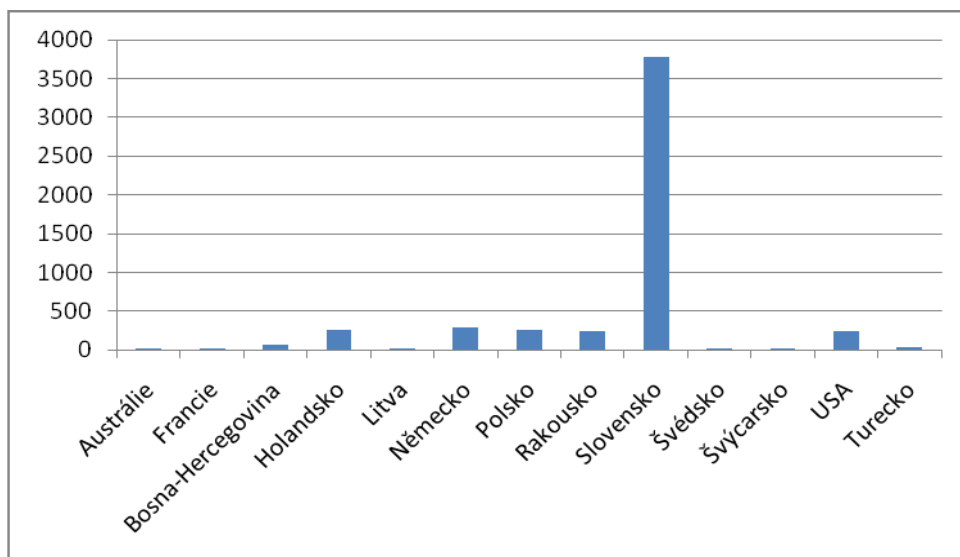
Právním předpokladem je existence smluvní úpravy nebo vzájemnosti a předpokladem faktickým je, že zahraniční orgány také plní úkoly, které pro ně z mezinárodněprávních závazků vyplývají. Poměrně vysoká je úspěšnost vymáhacího řízení z Německa, Rakouska, Slovenska, Švédska a z některých států USA. Dlouhodobě se nedaří vyřešit špatnou spolupráci s příjmacími orgány např. Itálie nebo Řecka. V roce 2008 došlo k prohlášení vzájemnosti ve věcech výživného ve vztahu ke kanadské provincii Ontario, což je velkým úspěchem dlouholetého úsilí Ministerstva spravedlnosti a Úřadu. Ze všech kanadských provincií je totiž právě Ontario nejčastěji bydlištěm povinných rodičů.

V roce 2008 byla postoupena první žádost o vymáhání výživného na Ukrajinu, která v roce 2006 ratifikovala Úmluvu o vymáhání výživného v cizině. Prozatím však ukrajinská strana ve věci příliš nespolupracuje.

Pro oprávněné v České republice od povinných v cizině bylo v roce 2008 vymoženo výživné při přepočtu na českou měnu v částce **9,164.000,-- Kč** – viz **Tabulka III:**

Pro oprávněné v cizině od povinných v České republice Úřad za stejné období vymohl a do ciziny převedl **5,227.000,-- Kč** – viz **Tabulka IV:**

Nejvíce nových případů vymáhání výživného od povinných v cizině bylo ve vztahu ke Slovensku (30), SRN (21), Rakousku a Itálii (po 14 případech). Nejvíce nových případů vymáhání výživného od povinných žijících v cizině bylo ze Slovenska (87) a Polska (24).

2. Návraty protiprávně přemístěných nebo zadržovaných dětí a zabezpečování styku s dětmi

Jako ústřední orgán podle Úmluvy o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí (Haag, 25. 10. 1980, publikována vyhláškou č. 34/1998 Sb.) řeší Úřad také **případy protiprávních přemístění nebo zadržování dětí a styku rodičů s dětmi**. Úřad postoupil v roce 2008 do ciziny v 23 případech žádosti o návrat dětí.

Za stejné období obdržel z ciziny 15 žádostí o návrat dítěte a 6 žádostí o zabezpečení práva styku s dětmi. I v roce 2008 převážná část dětí byla neoprávněně přemístěna nebo zadržena matkami. Podrobnosti vyplývají z následující **Tabulky V**:

	Případy			Dohoda	Návrat ex.	Zpětvzetí	Zamítnuto	Probíhá
	Únos	Styk	Mimo HÚ					
Modré	15	6	0	8	0	4	0	9
Červené	23	0	4	8	2	6	1	10
Celkem	38	6	4	16	2	10	1	19

Stát	Modré	Červené	Celkem
Austrálie	1		1
Brazílie		1	1
Dominikáns.r.		1	1
Francie		1	1
Irsko		1	1
Itálie	1	1	2
Izrael	1		1
Kanada		1	1
Lichtenštejnsko		1	1
Libye		2	2
Mexiko	1		1
Nizozemí	1		1
Rusko		1	1
Řecko		1	1
Slovensko	9	7	16
Srbsko	1		1
SRN	2		2
Španělsko		1	1
Švýcarsko		1	1
UK	3	2	5
Ukrajina		2	2
USA		2	2
Vietnam		1	1
CELKEM	20	27	47

Vysvětlivky:

- Modré – případy, kdy je žádán návrat dítěte z ČR nebo styk s dítětem žijícím v ČR
- Červené – případy, kdy je žádán návrat dítěte z ciziny nebo styk s dítětem, které žije v cizině
- Mimo HÚ – případy v zemích, které nejsou vázány Haagskou Úmluvou z r. 1980
- Dohoda – případ ukončen dohodou rodičů, dobrovolným návratem či smířením se s přemístěním/zadržením dítěte
- Návrat ex. – návrat dítěte na základě nuceného výkonu soudního rozhodnutí
- Zpětvzetí – zpětvzetí návrhu nebo nečinnost žadatele o navrácení
- Zamítnuto – návrat zamítnut pravomocným rozhodnutím

Průběh a výsledky řízení o návrat se velmi liší. Velká část případů protiprávního přemístění či zadržení končí dohodou rodičů nebo zpětvzetím návrhu (popř. nespoluprací navrhovatele) – 68% všech případů. Případy žádostí o výkon práva styku s dítětem jsou dlouhodobého charakteru a při rozporných stanoviscích rodičů mohou být v evidenci i řadu let.

V oblasti únosů je výborná spolupráce s Velkou Británií, kdy je žadateli o navrácení obvykle ustanoven velmi dobrý advokát, který podá návrh k soudu. Soud také precizně formuluje okolnosti návratu dítěte a zajistí jeho přepravu.

V případech protiprávně přemístěných dětí do ČR se Úřad vždy pokoušel o vyjednávání (o neformální mediaci v zájmu dosažení smírného řešení), ve 4 případech bylo využito služeb externích mediátorů. Úspěšnost této externí mediace byla 50%. Nevyřešenou otázkou je hrazení nákladů mediace; dosud je nesli rodiče.

Během roku 2008 se nepodařilo vyřešit otázku právní pomoci a zastupování navrhovatelů v řízeních o navrácení dítěte před českými soudy, pokud si navrhovatel sám nevyhledá a neuhradí služby advokáta. Úřad již v žádném případě navrhovatele nezastupoval a nebyl také ustanovován kolizním opatrovníkem dětí v těchto řízeních.

III.

Agenda mezinárodního osvojení

Statistika osvojení je uvedena v **Tabulce VI.**

Žadatelé ze zahraničí	
Dánsko	4
Itálie	4
Německo	9
Rakousko	1
Švédsko	3
CELKEM	21

Děti svěřené Úřadem do preadopční péče do zahraničí	
Dánsko	9
Itálie	8
Německo	3
Rakousko	1
Kanada	1
CELKEM	22

Spolupráce se zahraničními orgány a organizacemi při zprostředkování osvojení do ciziny:

Úřad postupoval v řízení o osvojení dětí podle metodiky z roku 2006. Došlo ovšem k určitým změnám praxe, kdy se seznámení žadatelů s dítětem (tzv. interakce) účastnil zaměstnanec Úřadu.

Ve dnech 24. 9. 2008 až 26. 9. 2008 Úřad uspořádal mezinárodní konferenci s názvem „Mezinárodní osvojení“. Konference se zúčastnili jak zástupci českých i zahraničních státních orgánů a organizací, zúčastnilo se dokonce i několik rodin, které v minulosti osvojily děti z České republiky. Po konferenci následovalo dvoudenní setkání Evropských ústředních orgánů podle Úmluvy o ochraně dětí a spolupráci při mezinárodním osvojení, kdy náplní bylo projednávání aktuálních problémů při aplikaci uvedené úmluvy.

B) Zpráva o hospodaření

I. Zpracovatel

Název: Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí
Sídlo: Benešova 22 (vchod z ul. Josefské 15)
602 00 Brno
IČ: 025 402
Tel.: 542 215 522
Fax: 542 212 836
E-mail: info@umpod.cz
www: www.umpod.cz
Styk s veřejností: středa 8:30 - 17:00

II. Způsob zřízení

Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí je založen dle § 3 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, v platném znění, jako orgán sociálně-právní ochrany dětí.

III. Údaje o majetku:

Hmotný investiční majetek Úřadu byl v roce 2008 navýšen pouze o částku 364.593,-- Kč, převedením služebního vozidla (Škoda Octavia) v lednu 2008 z majetku MPSV. Dále v roce 2008 bylo provedeno vyřazení některého majetku, převážně skříní, kancelářských židlí v celkové výši 36.601,23 Kč.

V roce 2008 byly nakoupeny do majetku úřadu přepravní vozíky za cenu ve výši 7.361,70 Kč a nákup doplňků k serverovně Úřadu v celkové částce 13.989,64 Kč. Dále došlo v roce 2008 k nákupu digitálního fotoaparátu v celkové výši 3.669,-- Kč, používaného v oddělení adopce k dokumentaci interakcí mezi dětmi a budoucími osvojiteli.

Ke konci roku 2008 byl stav majetku Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí následující:

Nehmotný majetek – software v celkové hodnotě 746.754,12 Kč.

Hmotný majetek – nábytek, výpočetní technika, apod. – v celkové hodnotě 2,559.354,26 Kč.

V účetní evidenci je veden jednak nehmotný majetek – software v celkové hodnotě 746.754,12 Kč a dále dlouhodobý hmotný majetek v celkové hodnotě 1,465.354,40 Kč, jedná se o vybavení kanceláří nábytkem a největší podíl na této částce je vybavení Úřadu výpočetní technikou. Majetek je veden v pořizovacích cenách.

IV. Rozpočet a jeho čerpání

Pro rok 2008 byl Úřadu stanoven rozpočet výdajů původně částkou 8,760.000,- Kč. Výše stanoveného rozpočtu věcných výdajů byla v průběhu roku 2008 dvakrát navýšena. Celková výše stanoveného rozpočtu činila 9,720.000,- Kč. Tyto prostředky byly vyčerpány na 99,89 %, tj. celkovou finanční částkou 9,709.000,- Kč.

K 31. 12. 2008 činily příjmy Úřadu částku 1.518,75 Kč. Na úrocích bylo připsáno celkem 333,25 Kč. Na rozpočtové položce 2229, přeplatky z minulého roku, bylo v roce 2008 připsáno celkem 1.185,50 Kč (jednalo se o vyúčtování záloh za časopisy)

Celkové zhodnocení plnění rozpočtu Úřadu - Tabulka VII:

Ukazatel	Skutečnost 2007	Schválený rozpočet 2008	Upravený rozpočet 2008	Skutečnost 2008	Plnění upraveného rozpočtu v %
Příjmy celkem	1,64	8	8	0,33	4,17
Výdaje celkem	8,750,00	8,760,00	9,720,00	9,709,00	99,89
Běžné výdaje	8,750,00	8,760,00	9,720,00	9,709,00	99,89
Investiční výdaje	0	0	0	0	0

V. Rozbor čerpání mzdových prostředků:

Limit mzdových prostředků činil částku 4,894 tis. Kč, na tarifní platy bylo vyčerpáno 3,047.414.-- Kč, náhrady za dovolenou činily 513.381.-- Kč, osobní příplatky a příplatky za vedení částku 893.555.-- Kč a na odměnách bylo vyplaceno celkem 439.790.-- Kč. Prostředky na ostatní platby za provedenou práci byly čerpány ze 100,00 %, tj. 105.000.-- Kč. Z těchto prostředků byla během roku vyplácena mzda informatikovi do září 2008 ve výši 33.750.-- Kč, další platby byly proplaceny psycholožce v celkové výši 29.000.-- Kč. Psycholožka provádí zhodnocení vhodnosti žadatelů o osvojení pro děti vedené v evidenci Úřadu za účelem zprostředkování osvojení do ciziny a dále provádějí zhodnocení vhodnosti dětí vedených v evidenci Úřadu ke zprostředkování ciziny. Zbývající částka 42.250.-- Kč byla použita na proplacení dohod o administrativních a pomocných pracích.

VI. Údaje o výdajích na účast na mezinárodních konferencích a obdobných akcích nebo na jejich pořádání a o výdajích nebo nákladech na zahraniční služební cesty a návazně zhodnocení jejich přínosů pro činnost zpracovatele:

Nejvyšší čerpání v tomto seskupení je vykazováno na položce 5173 – cestovné, kde bylo čerpáno 159.327,55 Kč, z toho 60.543,50 Kč činily náklady na služební cesty v tuzemsku a 98.784,05 Kč bylo vynaloženo na níže uvedené zahraniční služební cesty:

1. JUDr. L. Pavlová společně se zaměstnankyněmi JUDr. S. Dlubalovou, JUDr. J. Jakubcovou, J. Janků a P. Praksovou se zúčastnily v Bratislavě dne 4. 3. 2008 pracovního setkání se zaměstnanci Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí.
2. Ve dnech 2 – 13.8.2008 podnikla JUDr. L. Pavlová pracovní cestu do Itálie, do Říma a Katánie.
3. Ve dnech 26. až 28. 6. 2008 se JUDr. L. Pavlová zúčastnila pracovního setkání ve Štrasburku.
4. Ve dnech 8. až 12. 7. 2008 se v Dánsku zúčastnila JUDr. L. Pavlová společně s Mgr. T. Vykydalem návštěvy adopčního centra. Téma – mezinárodní adopce.
5. Ve dnech 3. až 8. 11. 2008 Mgr. S. Dostálová navštívila Anglii ve věci právní ohledně mezinárodního únosu.
6. Mgr. S. Dostálová ve věci repatriace dítěte navštívila Lotyšsko ve dnech 1. až 3. 12. 2008.
7. Mgr. T. Vykydal a R. Janda se zúčastnili pracovního setkání ve Švédsku ohledně mezinárodních adopcí ve dnech 27. až 30. 11. 2008.

Ostatní finanční prostředky byly použity na úhradu tuzemských služebních cest k účasti při jednáních u soudů, OSPOD, návštěvy kojeneckých a dětských domovů a k účasti na jednáních na Ministerstvu práce a sociálních věcí, a to jednak zástupce ředitele a pravidelné pracovní cesty referentů vyřizující agendu osvojení.

Brno, červen 2009